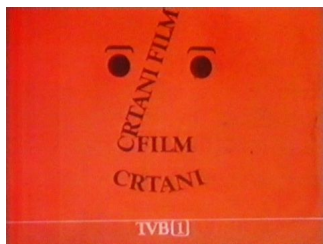

АБВГДБЕЖЗИКЛАЉМ
ЊЊОПРСТЋУФХЦЦШ
а б в г д б е ж з и к л а љ м
њ њ о п р с т ы у ф х ц ц ш
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Пиши као што говориш а
читај као што је написано.

Има аутора који сматрају да је постојала завера против ћирилице, али је мало вероватно да ће се она разоткрити, јер нема сумње да су противници српског писма вешто прикривали своју делатност. Добро познајући пргав и пркосан српски народ, они нису забранили ћирилицу, нити су званично давали предност латиници, већ су је постепено наметали Србији, па је данас готово сасвим протерана из наше државе, а о Црној Гори и да се не говори. Борци против ћирилице добили су снажно упориште у Новосадском договору о језику и писму Срба, Хрвата и Црногораца, у децембру 1954. године. Тада је закључено да су српскохрватски и хрватскосрпски један језик, а да су им писма, ћириличко и латинично – равноправна. Усвојена је и препорука да у Србији треба подстицати учење латинице, а у Хрватској ћирилице. Упоредо са тим, развијао се и мит о томе како су Срби (па тако и тадашњи Црногорци; данашњи су и званично усвојили латиницу) у великој предности над осталим народима на свету, јер, забога, могу да користе два писма, док за Хрвате у том смислу није ништа речено.

Шта се догађало у Србији после Новосадског договора? Партији одани кадрови, усвојили су одушевљено мантру о равноправности два писма, те су сами углавном све више користили “равноправну” латиницу, а исто такву ћирилицу све више заборављали. Да ли је за то постојала партијска директива или нека чудна спонтаност у коју није лако поверовати не могу да тврдим, само знам да су ћирилицу постепено, а успешно претварали у другоразредно писмо.

Кључну улогу у потискивању ћирилице одиграла је у првим годинама свога постојања Телевизија Београд. Све њене емисије имале су латиничне наслове и потписе. Од тога нису биле поштеђене ни оне намењене српској деци. Узалуд су Телевизији Београд писали безбројни претплатници из целе Србије. Директорима њихови протести нису ништа значили.

Радећи као уредник у Школском програму Телевизије Београд од 1966. године, а у знак

Како је протеривано српско писмо на ТВ Београд

Пише: Војислав М. Станојчић
четвртак, 16 фебруар 2012 23:33

протеста што ми није допуштено да користим своје национално писмо, одлучио сам да своје емсије не потписујем. Тај мој поступак (бар колико ми је познато) није изазвао неке лоше последице по мене, из чега наслућујем да су и неки моји шефови и колеге имали сличан став, али да их је вероватно партијска послушност онемогућавала да ми се отворено придруже. Из тог мрачног раздобља сећам се и једног састанка на коме је ј главни уредник Образовног програма Мирољуб Јевтовић, упитавши градског секретара партије, Симеона Затезала, да ли би емисије Школског програма требало потписивати ћирилицом или латиницом, добио следећи, типично политички одговор: “Па, нећете, ваљда, на екрану да исписујете “Рат и мир”! И, разуме се, латиница је остала.

Једном сам, као члан Радничког савета ТВ Београд, на састанку поставио питање по којој се одредби Статута ТВ Београд све емисије потписују латиницом. После мање забуне, или, боље рећи, узнемирености, одговорила ми је надлежна правна служба: у Статуту није било ни речи о томе које ће се писмо користити. Очигледно, латиницу је увео неки директор у првим данима ТВ Београд, а нико се није никад јавно запитао због чега је српско писмо протерано са малих екрана.

Више година касније, ТВ Београд је, ипак, открио ћирилицу. Изгледа да је то дошло на изричит захтев Драже Марковића, тада првог човека Србије. Добро се сећам када је једне недеље први пут приказан филм са ћириличким потписима. За мене, а верујем и друге гледаоце у Србији, био је то нестваран, невероватан доживљај, а шта су о овом поступку помислили у ТВ Загреб може се само претпоставити. Београдска филмска редакција изазвала је код својих загребачких колега најпре шок, затим неверицу и бес и напослетку одлучан рез: прекид емитовања заједничког филмског програма са Београдом. Тек да се види колико су озбиљно схватили и прихватили препоруку са Новосадског договора 1954.

Данас се за ТВ Београд може рећи да је (пошто је годинама и годинама доприносила потискивању ћирилице) постала права и готово једина српска телевизија у Србији. Нажалост, сувише касно. Око ње су десетине и десетине искључиво латиничних телевизијских станица, новине, часописи, књиге које се у огромној већини штампају латиницом, о потписима у филмовима и да се не говори... После готово шест деценија од Новосадског договора о језику и писму, заједнички језик се распао, а ћирилица све брже нестаје, што, разуме се, не би било могуће да је више Срба који ће се старати о очувању свога писма.